

GOVERNMENT DIPLOMA IN CO-OPERATION AND ACCOUNTANCY

Wednesday, 29th May 2019

(Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.)

(Maximum Marks - 100)

CO-OPERATIVE LAWS AND OTHER LAWS

PAPER - V

(Version – English and Marathi)

- N. B. :** (1) From Part - I, Question No. 1 is compulsory.
(2) Solve any three Questions from Part - I excluding Question No. 1.
(3) All two Questions from Part - II are compulsory.
(4) English version shall be considered as authentic.
(5) Question No. 1 carries 18 Marks and all other Questions from Part - I carry 14 Marks each.
(6) Questions from Part - II carry 20 Marks each.

Part - I

1. (A) Fill in the blanks.

6

- (1) As per the provisions of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960 under Section expel a member for acts which are detrimental to the interest or proper working of the society.
- (2) Director of Marketing either himself or by a person duly authorised by him in writing in his behalf shall make Inspection of Accounts or Enquiry of Business of Market Committee as per the provisions of Section of Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Regulation Act), 1963.
- (3) State Registrar may inspect the accounts of Multi-state Co-operative Societies under the Provisions of Section of Multi-state Co-operative Societies Act, 2002.
- (4) The financial year of Registered Moneylenders is from to
- (5) Registrar is having power to seize the records of Co-operative Societies as per the Provisions of Section of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.
- (6) The maximum limit for distribution of Dividend to the member of Co-operative Societies is per cent.

(B) State true or false.

6

- (1) Co-operative Society can raise the Reserve Fund from its profit.
- (2) Moneylender can apply for new licence during the period of January to March of the year.
- (3) Registration Certificate of the Society is the evidence of Registration.
- (4) Registrar and Commissioner, Co-operative Societies, Maharashtra State is conducting the elections of Co-operative Societies.
- (5) The Annual General Body Meeting has the right to appoint Statutory Auditor.
- (6) The Registrar can give one months' extension to hold the Annual General Body Meeting.

[P. T. O.]

(C) Match the following.

'A' Provision	'B' Section
(1) Reconstruction of Societies	(a) Section 21-A
(2) Disqualification of Committee and its Members	(b) Section 101
(3) Investment of Funds.	(c) Section 102
(4) Recovery Certificate.	(d) Section 70
(5) Open Membership	(e) Section 19
(6) Deregistration of Societies	(f) Section 23
	(g) Section 73-CA

2. (A) State the Powers and Duties of Central Registrar. 7
- (B) Explain the Motion of No-confidence against Officers of Societies. 7
3. (A) Explain the Provisions of under Section 73-CA of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960. 7
- (B) Power of Liquidator. 7
4. (A) Explain the Annual General Body Meeting. 7
- (B) Give in detail about the Audit of Co-operative Societies. 7
5. (A) Describe the Procedure for Registration of Co-operative Societies. 7
- (B) As per the Provisions of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960 explain the following terms. 7
- (1) Co-operative Year.
 - (2) Bye-laws.
 - (3) Apex Society.
 - (4) Dividend.
 - (5) Co-operative Bank.
 - (6) Federal Society.
 - (7) Active Member.

Part - II**6. Write Short Notes (any four)**

20

- (1) Rights and Duties of Market Committee.
- (2) Warehouse Receipt.
- (3) Illegal Moneylending Business.
- (4) The Maharashtra Raw Cotton Act, 1971.
- (5) The Maharashtra Tribal Economy Condition Improvement Act, 1976.
- (6) Information Technology Act, 2000.

7. Describe the following (any four)

20

- (1) Basic Principles of Contract.
 - (2) Indian Penal Code, 1860, Sections 403 to 411.
 - (3) Entries of Co-operative Society Rights on the 7/12 Extract of Record of Rights.
 - (4) Responsibilities of Purchaser as per the Provisions of The Maharashtra Ownership of Flats Act, 1963 (MOFA).
 - (5) Elections of Co-operative Societies.
 - (6) The Maharashtra State Agricultural Marketing Board (MSAMB).
-

सहकारी कायदे व इतर कायदे

- सूचना : (१) विभाग - १ मधील प्रश्न क्रमांक १ आवश्यक.
 (२) विभाग - १ मधील प्रश्न क्रमांक १ व्यतिरिक्त इतर कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत.
 (३) विभाग - २ मधील दोन्ही प्रश्न आवश्यक.
 (४) इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अधिकृत समजावी.
 (५) प्रश्न क्रमांक १ ला १८ गुण असून विभाग - १ मधील इतर सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी १४ गुण आहेत.
 (६) विभाग - २ मधील प्रश्नांना प्रत्येकी २० गुण आहेत.

विभाग - १

१. (अ) रिकाम्या जागा भरा.

६

- (१) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम अन्वये संस्थेच्या हितास किंवा संस्थेचे कामकाज उचित प्रकारे चालण्यास बाधक ठरतील अशा कृत्यांबद्दल एखाद्या सदस्यास काढून टाकता येईल.
 (२) महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ चे कलम अन्वये संचालकास किंवा त्याचेवतीने प्राधिकृत अधिकाऱ्यास बाजार समितीच्या लेख्यांचे निरीक्षण किंवा कारभाराची चौकशी करता येईल.
 (३) राज्य निबंधक यांना बहुराज्यीय सहकारी संस्था अधिनियम, २००२ चे कलम अन्वये बहुराज्यीय सहकारी संस्थांची तपासणी घेता येईल.
 (४) नोंदणीकृत सावकारांचे आर्थिक वर्ष पासून पर्यंत असते.
 (५) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियमातील कलम खाली कारवाई करून निबंधक सहकारी संस्थेचे रेकॉर्ड जप्त करू शकतात.
 (६) सहकारी संस्था आपल्या सभासदांना जास्तीत जास्त टक्के लाभांश वाटप करू शकते.

(ब) बरोबर अथवा चूक लिहा.

६

- (१) सहकारी संस्था तिच्या नफ्यातून राखीव निधी उभारू शकते.
 (२) वर्षाच्या जानेवारी ते मार्च या कालावधीमध्ये सावकार नवीन सावकारी अनुज्ञप्तीसाठी प्रस्ताव दाखल करू शकतो.
 (३) संस्थेच्या नोंदणीचा दाखला हा नोंदणीचा पुरावा आहे.
 (४) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य हे सहकारी संस्थांच्या निवडणुका घेतात.
 (५) वार्षिक सर्वसाधारण सभेस लेखापरीक्षकांची नियुक्ती करण्याचा अधिकार आहे.
 (६) निबंधक वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या आयोजनासाठी एक महिन्याची मुदतवाढ देऊ शकतो.

(क) जोड्या जुळवा.

६

(अ) तरतुदी

(ब) कलम

- (१) संस्थांची पुनर्रचना
- (२) समितीची आणि तिच्या सदस्यांची निरर्हता.
- (३) निधीची गुंतवणूक
- (४) वसुलीचा दाखला
- (५) खुले सदस्यत्व
- (६) संस्थेची नोंदणी रद्द करणे

- (अ) कलम २१-अ
- (ब) कलम १०१
- (क) कलम १०२
- (ड) कलम ७०
- (इ) कलम १९
- (ई) कलम २३
- (उ) कलम ७३-कअ

२. (अ) सेंट्रल रजिस्ट्रारचे अधिकार व कर्तव्ये.

७

(ब) संस्थांच्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध अविश्वासाचा प्रस्ताव विशद करा.

७

३. (अ) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ७३-कअ मधील तरतुदी विशद करा.

७

(ब) विसर्जन अधिकारी / अवसायक / परिसमापक यांचे अधिकार.

७

४. (अ) अधिमंडळाच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेबाबत माहिती द्या.

७

(ब) सहकारी संस्थांच्या लेखापरीक्षणाबाबत सविस्तर माहिती द्या.

७

५. (अ) सहकारी संस्था नोंदणीची कार्यपद्धती विशद करा.

७

(ब) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील तरतुदीनुसार पुढील संज्ञा स्पष्ट करा.

७

(१) सहकारी वर्ष.

(२) उपविधी.

(३) शिखर संस्था.

(४) लाभांश.

(५) सहकारी बँक.

(६) संघीय संस्था.

(७) क्रियाशील सदस्य.

विभाग - २

६. थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

२०

(१) बाजार समितीची शक्ती व कर्तव्ये.

(२) वखार पावती.

(३) अवैध सावकारी व्यवसाय.

(४) महाराष्ट्र कच्चा कापूस कायदा, १९७१.

(५) महाराष्ट्र राज्य आदिवासी आर्थिक स्थिती सुधारणा कायदा, १९७६.

(६) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २०००.

७. थोडक्यात लिहा. (कोणतेही चार)

- (१) कराराची मूलभूत तत्त्वे.
 - (२) भारतीय दंड विधान संहिता, १८६०, कलम ४०३ ते ४११.
 - (३) अधिकार अभिलेख्यातील ७/१२ उतान्यावर सहकारी संस्थांच्या नोंदी.
 - (४) महाराष्ट्र ओनरशिप ऑफ फ्लॅटस् ॲक्ट, १९६३ नुसार खरेदीदाराच्या जबाबदाऱ्या.
 - (५) सहकारी संस्थांच्या निवडणुका.
 - (६) महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ.
-